

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Uhlíře, soudců JUDr. Tomáše Lichovníka a JUDr. Vladimíra Sládečka (soudce zpravodaj) o ústavní stížnosti **AKRO investiční společnost, a.s.**, se sídlem Slunná 547/25, Praha 6, zastoupené JUDr. Jiřím Voršílkou, advokátem se sídlem Opletalova 1535/4, Praha 1, proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 24. 5. 2018 č. j. 8 C 445/2014-456, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2018 č. j. 30 Co 366/2018-524 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 6. 2019 č. j. 28 Cdo 1297/2019-625, **takto:**

Ústavní stížnost a návrh s ní spojený se odmítají.

O d ů v o d n ě n í

Stěžovatelka se domáhá zrušení v záhlaví označených soudních rozhodnutí. Tvrdí, že jejich postupem byla porušena její ústavně zaručená práva podle čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). K tomu mělo podle stěžovatelky dojít v důsledku nesprávného postupu civilních soudů, když při posuzování otázky spojené s promlčením a výkonem práva v rozporu s dobrými mravy jí uložily povinnost vrátit plnění poskytnuté podílovým fondům jako náhradu škody za nesprávný úřední postup. Právo na spravedlivý proces bylo porušeno neprovedením podstatného důkazu. V důsledku porušení principu rychlosti a hospodárnosti řízení narostly úroky z prodlení, které je stěžovatelka povinna uhradit. Napadená rozhodnutí soudů jsou podle stěžovatelky v extrémním rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti (tzv. přepjatý formalismus), neboť vytvořily stav, kdy stát jako osoba spoluodpovědná za škodu v důsledku promlčení svého závazku nejenže neposkytne žádnou náhradu škody, ale navíc obdrží od podílových fondů úroky z prodlení ve výši 717 164 357 Kč. Stěžovatelka rovněž uvádí, že v případě napadeného usnesení dovolacího soudu byla jedna z klíčových právních otázek posuzována podle neplatného právního předpisu.

Ze spisového materiálu Ústavní soud zjistil, že Obvodní soud pro Prahu 6 (dále též „soud prvního stupně“) uložil stěžovatelce povinnost zaplatit České republice –

Ministerstvu financí (dále jen „vedlejší účastnice“) částku 2 080 447 226,12 Kč s příslušenstvím (výrok I.), v části, jíž se vedlejší účastnice domáhala úroku z prodlení ze shora uvedené částky za dobu od 30. 8. 2014 do 31. 8. 2014, žalobu zamítl (výrok II.), rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky (výrok III.) i státu (výrok IV.) a o soudním poplatku (výrok V.). Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě, kterou se vedlejší účastnice domáhala (po částečném zpětvzetí žaloby a částečném zastavení řízení) vydání plnění poskytnutého stěžovatelce jako náhrada škody podle pravomocného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2012 č. j. 35 Co 34/2012-761, který byl následně zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014 č. j. 30 Cdo 493/2013-863. Tím podle vedlejší účastnice odpadl právní důvod tohoto plnění a na straně stěžovatelky vzniklo bezdůvodné obohacení, které je povinna vydat.

Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve výrocích pod body I., III., IV. a V. (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II.). Nejvyšší soud dovolání stěžovatelky odmítl jako nepřípustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

Ústavní soud posoudil argumentaci stěžovatelky i obsah napadených rozhodnutí a dospěl k závěru, že jde o návrh zjevně neopodstatněný, a proto jej odmítl.

Podle ustanovení § 43 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), musí být usnesení o odmítnutí návrhu podle odstavců 1 a 2 písemně vyhotoveno, stručně odůvodněno uvedením zákonného důvodu, pro který se návrh odmítá, a musí obsahovat poučení, že odvolání není přípustné.

Ústavní soud konstatuje, že jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) neplní funkci další instance v systému všeobecného soudnictví. Ostatním soudům přísluší, aby zjišťovaly a hodnotily skutkový stav, prováděly interpretaci jiných než ústavních předpisů a použily je při řešení konkrétních případů. Výklad a aplikaci předpisů podústavního práva lze hodnotit jako protiústavní, jestliže nepřípustně postihují některé ze základních práv a svobod, případně pomíjí možný výklad jiný, ústavně konformní, nebo jsou výrazem zjevného a neodůvodněného vybočení ze standardů výkladu, jenž je v soudní praxi respektován, resp. odpovídá všeobecně akceptovanému (doktrinárnímu) chápání dotčených právních institutů, případně jsou v extrémním rozporu s požadavky věcně příslušného a rozumného vypořádání posuzovaného právního vztahu či v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti (srov. kupř. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 85/06).

Ústavní soud přezkoumal ústavní stížností napadená soudní rozhodnutí a konstatuje, že vady, které by nepřípustně postihly některé z tvrzených ústavně zaručených základních práv a svobod stěžovatelky, neshledal. Ústavní soud ověřil, že soudy rozhodovaly v souladu s principy hlavy páté Listiny, jejich rozhodnutí nelze označit jako svévolná, jsou výrazem nezávislého soudního rozhodování, které nevybočilo z mezí ústavnosti. Soudy podrobně rozvedly důvody, pro které byla stěžovatelce uložena povinnost zaplatit vedlejší účastnici žalovanou částku s úrokem z prodlení. Dostatečně podrobně a s odkazy na judikaturu Nejvyššího soudu objasnily, jaké důvody je vedly k závěru, že plnění přijaté podle pravomocného a později zrušeného rozsudku představuje - v případě, že podle hmotného práva neexistovala

povinnost k plnění - bezdůvodné obohacení vznikající okamžikem zrušení pravomocného rozsudku, podle něhož bylo plněno. Ústavní soud uvedený závěr ve své judikatuře konstantně akceptuje (srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 2153/16, II. ÚS 1865/16 nebo IV. ÚS 3332/16).

Ústavní soud ověřil, že civilní soudy se též dostatečně podrobně a s odkazy na judikaturu dovolacího soudu zabývaly otázkou promlčení nároku stěžovatelky na náhradu škody způsobenou nesprávným úředním postupem vedlejší účastnice podle zákona č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem (dále jen „zák. č. 58/1969 Sb.“). Objasnily, jaké důvody je vedly k závěru, že nárok stěžovatelky byl v době jeho uplatnění promlčen. Zejména odvolací soud ve svém rozhodnutí dostatečně srozumitelně a vyčerpávajícím způsobem vyložil, proč v takto právně kvalifikovaném případě přichází v úvahu pouze jediná, a to subjektivní promlčecí doba podle ustanovení § 22 odst. 1 zákona 58/1969 Sb. a od kdy se odvíjí počátek jejího běhu. Jejich argumentaci Ústavní soud považuje za ústavně konformní a souladnou s jeho dosavadní judikaturou vztahující se k počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty (srov. např. usnesení sp. zn. II. ÚS 4213/16).

Dovolací soud přesvědčivě (a v souladu se svou rozhodovací praxí) vyložil, proč jsou závěry, ke kterému okamžiku získala stěžovatelka znalosti o vzniku škody, zjištěními skutkovými, jež přezkumu v dovolacím řízení nepodléhají. Ústavní soud nesdílí výhrady stěžovatelky vůči usnesení Nejvyššího soudu, resp. v něm provedeném zhodnocení projednatelnosti dovolání podle příslušných ustanovení občanského soudního řádu. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí řádně objasnil, proč dovolání stěžovatelky odmítl, aniž by se přitom dopustil libovůle či jakéhokoliv jiného excesu, s nímž by bylo možné spojovat porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud navíc nemůže nepřipomenout svou ustálenou judikaturu, podle níž postup Nejvyššího soudu spočívající v odmítnutí dovolání nelze považovat za porušení základních práv, ale za předvídatelnou a ústavně přijatelnou aplikaci procesních předpisů. Dovolacímu soudu výlučně přísluší posouzení perfektnosti dovolání, tedy mj. zda dovolatel uplatnil relevantní dovolací důvod (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 3345/14). Ústavní soud zásadně nepřezkoumává vlastní obsah procesního rozhodnutí dovolacího soudu o nepřipustnosti dovolání. Ústavním soudem prováděný přezkum se zaměřuje toliko na skutečnost, zda Nejvyšší soud nepřekročil své pravomoci vymezené mu ústavním pořádkem (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 2929/09 a IV. ÚS 3416/14). Žádné takové pochybení Ústavní soud neshledal, argumentace dovolacího soudu a jím uváděná judikatura, kterou by bylo nadbytečné opakovat, je zřetelná a jasná.

K námitce neprovedení stěžovatelkou navrhaného důkazu (výslechu bývalého předsedy představenstva stěžovatelky) Ústavní soud odkazuje na svoji dřívější judikaturu k tzv. opomenutým důkazům, jimiž jsou jen takové důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud podle zásad volného hodnocení důkazů nezabýval (srov. např. nálezy sp. zn. II. ÚS 182/02). Soud tak sice není povinen provést všechny navržené důkazy, avšak musí o vznesených návrzích rozhodnout, a pokud jim nevyhoví, pak musí vyložit, z jakých důvodů je neprovedl, resp. nepřevzal pro základ svých skutkových zjištění. Ústavní soud v tomto smyslu ověřil, že návrh na doplnění dokazování výsledky svědků byl soudem první stupně

zamítnut z důvodu nadbytečnosti (bod 23 rozsudku) a k nadbytečnosti provedení tohoto důkazu se dostatečně vyjádřil rovněž odvolací soud (bod 41 rozhodnutí).

Ke stěžovatelkou tvrzenému rozporu námitky promlčení s dobrými mravy Ústavní soud uvádí, že posouzení určitého jednání jako odporujícího dobrým mravům náleží zásadně obecným soudům, kterým je zde s ohledem na relativní neurčitost pojmu „dobré mravy“ navíc dána možnost vlastní interpretace (srov. např. usnesení sp. zn. III. ÚS 1688/13). Nepřihlédnutí k námitce promlčení s ohledem na § 3 odst. 1 občanského zákoníku přitom vzhledem k požadavku právní jistoty připadá v úvahu jen výjimečně, a to vždy na základě konkrétních okolností jednotlivých případů. Nelze pak pominout, že Ústavní soud již v obdobných případech aproboval názor, podle něhož státem vznesená námitka promlčení (zde ve sporech o náhradu za nucené omezení vlastnického práva) není bez dalšího v rozporu s § 3 odst. 1 občanského zákoníku (viz např. usnesení sp. zn. II. ÚS 3685/12). Bylo proto na stěžovatelce, aby prokázala, že specifika jejího případu tento rozpor zakládají. Pakliže tak neučinila, nelze soudům vyčítat, že ani v jejím případě námitku promlčení za nemravnou nepovažovaly.

Ústavní soud uzavírá, že v předmětné věci rozhodovaly soudy, tedy orgány povolané k výkonu soudní moci, jimž přísluší poskytovat ochranu právům zákonem stanoveným způsobem (čl. 81 a 90 Ústavy), tuto moc užily v souladu s čl. 2 odst. 2 Listiny, aniž by přitom překročily zákonem stanovené meze a v řízení postupovaly v souladu s procesními předpisy. Jak je z napadených rozhodnutí patrné, věci se pečlivě zabývaly a své závěry řádně odůvodnily.

Na základě výše uvedeného Ústavní soud ústavní stížnost mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků řízení podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný odmítl. O návrhu na přednostní projednání Ústavní soud nerozhodoval, neboť o ní bylo rozhodnuto v co nejkratší době. K návrhu stěžovatelky na odklad vykonatelnosti Ústavní soud uvádí, že užití tohoto institutu přichází v úvahu za situace, kdy lze očekávat delší čas do vydání konečného rozhodnutí. V daném případě taková situace nenastala a návrh na odklad vykonatelnosti jako návrh akcesorický sdílí právní osud odmítané ústavní stížnosti.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2019

JUDr. David Uhlíř, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Lenka Kubacká